MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Valitettavasti valtion työpaikat ovat vähentyneet eniten sieltä, missä on muutenkin tiukkaa. **VIRPI NIEMISTÖ ILKASSA**

EU:n talouslinjalle kovaa arvostelua

Samaan aikaan kun Suomen hallitus valmistautuu viikon kuluttua päättämään tulevien vuosien talouspoliittisesta linjasta, on keskustelu EU:n talouslinjasta kiihtynyt.

EU:n talouskeskustelulle antoi vauhtia yhdysvaltalainen talousnobelisti Paul Krugman. Hänen mielestään euroalueen valitsema tiukka talouskurilinja on osoittautunut vääräksi. Se on ollut vahingollista kriisimaiden kansantalouksille. Säästöjen ja leikkausten sijaan pitäisi tehdä elvyttävää talouspolitiikkaa.

Krugmanin harvinaisen suorasukainen arvostelu kohdistuu tiukkaa talouslinjaa ajaneisiin Saksaan, EU:n komissioon ja erityisesti talouskomissaari Olli Rehniin. Krugman on verrannut blogikirjoituksessaan Rehniä muun muassa torakkaan.

Rehn vastasi samalla mitalla. Hänen mielestään Nobel-palkinnon saaneen taloustieteilijän käymä keskustelu on enemmän eläin- kuin taloustieteellistä. Rehn sanoo kuuntelevansa tarkalla korvalla vakavasti otettavia ekonomisteja, eikä Krugman kuulu siihen joukkoon. Rehnille on jäänyt epäselväksi, mistä ihmeestä nyt vaadittavat elvytysrahat olisivat tulleet. (HS 12.3.)

Myös jotkut suomalaiset ekonomistit ovat heränneet kritisoimaan EU:n talouspolitiikkaa. Kriitikkojen mielestä menoleikkaukset ja verojen korotukset heikentävät kasvua, lisäävät työttömyyttä ja vähentävät kriisimaiden mahdollisuuksia pysäyttää velkaantumistaan.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen toimitusjohtaja Vesa Vihriälä puolustaa komission päätöksiä ja muistuttaa, että syy kireään finanssipolitiikkaan on ollut uskottavuuden puute ja siitä seurannut korkotason raju nousu. Kriisitilanteessa ei olisi voinut toimia tosin. Kriisimaat eivät saaneet rahoitusta markkinoilta, joten tukea piti pyytää muilta euromailta. Nämä asettivat tuen ehdoksi julkisen talouden säästötoimet. (SK 8.3.)

Vihriälä lähettää kirjoituksessaan viestin myös Suomen hallitukselle. Sellaisten maiden, joiden velanhoitokykyyn luotetaan, tulisi pidättäytyä välittömistä budjettileikkauksista. Se auttaisi niitä itseään ja samalla muuta Eurooppaa. Suomi on yksi tällainen maa. Vihriälä soisi hallituksen muistavan tämän, kun se punnitsee leikkauksia ja rakenneuudistuksia.

Ekonomistien kritiikissä on hieman jälkiviisastelun makua. Samaa on havaittavissa valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen (sd.) puheissa, kun hän viikonloppuna arvosteli ”himoleikkaajia”. Vuosi sitten Urpilainen on päättämässä budjettiriihessä yhteensä noin 2,5 miljardin euron leikkauksista ja veronkorotuksista. Lisäksi hän on ollut vakuusvaatimuksineen yhdessä Saksan kanssa ajamassa erittäin tiukkaa linjaa vaikeuksissa olevien euromaiden suhteen.

Talouskomissaari Olli Rehn ei niele ekonomistien kritiikkiä.

On hyvä, että nyt keskustellaan avoimesti erilaisista talouspoliittista vaihtoehdoista. Tehdyistä ratkaisuista ja niiden seurauksista pitää kuitenkin syyttelyn sijaan ottaa oppia.

Hallitus odottaa työmarkkinajärjestöiltä vetoapua budjettiraamin rakentamisessa ja lupaa tukea maltillisen keskitetyn tuloratkaisun syntymistä. Vaikka ratkaisuun päästäisiinkin, se ei vähennä hallituksen vastuuta tulevista ratkaisuista.

Hallituksen oman arvion mukaan sopeuttamistarve olisi nyt noin puoli miljardia euroa. Jos teollisuudelle lupailtu yhteisöveron alennus toteutetaan, merkitsee yhden prosenttiyksikön lasku noin 200 miljoonan euron vähennystä verotuloihin. Jos hallitus aikoo pitää kiinni hallitusohjelmasta, on odotettavissa lisää leikkauksia ja verojen korotuksia.

Hallituksella on tietenkin mahdollisuus arvioida tilanne uudelleen ja siirtyä elvyttävämpään talouspolitiikkaan, ja luottaa siihen, että näin saadaan talouskasvu vauhtiin.

Kritiikissä on jälkiviisastelun makua.

Turha kielto torjuttava

EU-komissio on esittänyt raivauskieltoa turvemaille. Kielto on huolestuttanut suomalaisviljelijöitä, sillä maassamme on runsaasti maita, joihin kielto voisi iskeä.

Komission esitys on onneksi ollut vastatuulessa parlamentissa, ja myös neuvostossa on vastustus kasvusuunnassa.

Suomen hallitus on ollut asiassa hiljaa takapenkissä. Hallitus on ollut kannattavinaan kieltoa mutta toivonut kuitenkin, että esitys menisi nurin.

Raivauksen estämisellä olisikin osassa Suomea merkittäviä vaikutuksia. Monen karjatilan elinkelpoisuus voi olla kiinni siitä, voiko hiilipitoisia maita raivata pelloksi, silloin kun niitä sattuu olemaan sopivassa paikassa.

Raivauskielto kuuluu siihen sarjaan direktiivejä, jotka tehdään poliittisen korrektiuden nimissä julkisuutta varten. Kielto näyttää hyvältä, vaikka sillä ei tosiasiassa kummempia ilmastovaikutuksia olekaan.

Turvemaiden raivauskiellon on arveltu jakavan viljelijöitä, mikä ei kuitenkaan näytä pitävän paikkaansa. MT:n kyselyn mukaan 80 prosenttia haastatelluista viljelijöistä on sitä mieltä, että myös jatkossa pitää voida raivata.

Raivauskiellon tapaisten toimenpiteiden määrä on maailmassa melkoinen. Hyvään politiikkaan kuuluu, että toimenpiteellä on sekä looginen perusta, hyväksyttävyys että vaikuttavuus. Turhista direktiiveistä on yleensä enemmän haittaa kuin hyötyä.

On syytä toivoa, että raivauskielto esitetyssä muodossa kaatuu omaan mahdottomuuteensa.

VIERASYLIÖ

Ruokaturva on uhattuna

USA:n tiedustelujärjestö CIA selvitti 1990-luvun alussa yli sadan tekijän ja konfliktien välistä yhteyttä lukuisissa maissa. Ilmeni, että yksittäisistä tekijöistä parhaiten selkkauksia ennustava oli alle vuoden ikäisten lasten kuolleisuus.

Toinen hyvä indikaattori on nälkäindeksi (Näl), jonka Kansainvälisen elintarvikepolitiikan instituutti IFPRI, hiljakkoin on laskenut 120:lle kehitys - ja siirtymämaalle.

Näl koostuu aliravittujen ihmisten osuudesta, alle viisivuotiaitten lasten kuolleisuudesta ja alipainoisten lasten osuudesta. Kullekin tekijälle annetaan yhtä suuri paino. Mitä korkeampi Näl on, sitä huonompi on ravitsemustilanne.

Arvo alle viisi osoittaa hyvää tilannetta, 20–29 hälyttävää ja yli 30 erittäin hälyttävää.

Vuoden 1990 jälkeen Näl on hieman laskenut, mutta tilanne arvioidaan olevan 20 maassa hälyttävä tai erittäin hälyttävä. Korkeimmat arvot esiintyvät Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa (20,7) ja Etelä-Aasiassa (22,5.).

Etelä-Aasian maiden korkeat arvot johtuvat paljolti hyvin yleisestä lasten aliravitsemuksesta.

Nousevat hinnat huolestuttavia

Pohjois-Koreaa lukuunottamatta kaikki maat, joiden Näl vuoden 1990 jälkeen on noussut, sijaitsevat Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa. Kaksi kolmesta maasta, jossa tilanne on erittäin hälyttävä, Burundi ja Eritrea, ovat afrikkalaisia. Kolmas on Haiti.

Näissä kolmessa maassa puolet väestöstä on aliravittu. Toisaalta myönteistä on, että vuoden 1990 jälkeen 15 köyhää maata, esimerkiksi Angola, Bangladesh, Etiopia ja Malawi ovat pystyneet vähentämään indeksiään yli 50 prosenttia. Näin ollen tämän pitäisi olla mahdollista muissakin köyhissä maissa.

Mutta IFPRI toteaa, että ikävä totuus on, että maailmassa on tuotettava lisää ruokaa kestävämmällä tavalla ja vähemmän resursseja käyttäen.

Ruoan nousevat hinnat osoittavat, että olemme vaarallisella tiellä. Vuoden 2007 jälkeen hinnat ovat nousseet merkittävästi ja trendi jatkuu. Arviolta 155 miljoonaa ihmistä on joutunut äärimmäiseen köyhyyteen ja 44 miljoonaa lasta kärsii aliravitsemuksesta.

Rikkaat ostavat köyhien maata

Ruuan hinnannoususta johtuen ulkomaisten maiden ja yritysten maanostot kehitysmaissa ovat viimeisten viiden vuoden aikana voimakkaasti lisääntyneet. Melkein puolet näistä ostoista on tapahtunut Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa, missä maa on halvempaa ja sääntely heikompaa.

Ostot heikentävät pienviljelijöitten maanomistusoikeuksia ja vaarantavat ruokaturvaa. On huolestuttavaa, että suurin osa ostoista on tehty korkeitten NÄL-arvojen maissa, jotka itse paremmin tarvitsisivat peltomaansa ruuantuotantoon.

Vesivarojen suojelemiseksi ja säästämiseksi on tehtävä enemmän.

Yhtä huolestuttavaa on, että kansainvälisistä maanostoista peräti 55 prosenttia on tarkoitus käyttää biopolttoaineiden tuotantoon.

Myös nousevat energian hinnat lisäävät biopolttoaineiden kysyntää ruokakasveihin verrattuna, ja johtavat veden hinnankorotuksiin. Tämä on sekä ympäristön että ravitsemuksen kannalta kielteistä.

Erityisesti Afrikassa ja Etelä-Aasiassa käytetään energiana puuta, lantaa ja kasvijätteitä. Tämä vaikuttaa negatiivisesti ympäristöön, naisten työtaakkaan ja ihmisten terveyteen. Noin kahden miljoonan ihmisen arvioidaan vuosittain kuolevan saastuneen sisäilman takia. Samalla fossiilisten polttoaineiden käyttö on usein tuettu, tehotonta ja ympäristöä tuhoava.

Vesivarat hupenemassa

Maatalouden, teollisuuden ja yhteisöjen veden tarve on kasvamassa ja sen seurauksena saastuminen ja terveysongelmat, erityisesti ripuli, ovat lisääntymässä.

Nyt 2,4 miljardia ihmistä (36 prosenttia) asuu vesiniukoissa maissa. Afrikassa ja Etelä-Aasiassa ongelmat ovat suurimmat. Jo nyt tuotetaan 39 prosenttia globaalista viljasadosta kestämättömästi ehtyvien lähteiden vedellä. Ilmastonmuutos arvioidaan johtavan vielä suurempaan veden puutteeseen.

Vesivarojen suojelemiseksi ja säästämiseksi on tehtävä enemmän. Kiina on harvoja maita, joka on tämän tajunnut; maa tulee investoimaan peräti 630 miljardia dollaria vesivarojen säilyttämiseksi.

Viime vuosisadan alun jälkeen on 75 prosenttia viljelykasvien perinnöllisestä monimuotoisuudesta menetetty. Filippiineillä oli aikaisemmin tuhansia riisilajikkeita, mutta nyt on viljelyksessä vain kaksi. On todennäköistä, että näiden pysyvästi menetettyjen lajikkeiden joukossa on ollut monta sellaista, joista olisi hyötyä jalostustyössä.

Vain neljä kasvia, riisi,vehnä, maissi ja peruna, tuottavat 60 prosenttia kaloreistamme. Tämä on ruokaturvan kannalta huono asia.

Vuoteen 2050 mennessä ruoantuotannon olisi lisäännyttävä 70 prosenttia, jotta voitaisiin ruokkia kasvavaa väestöä. IFPRI totea, että tämä on nykyisen talousmallin mukaan mahdollista vain paljon korkeampien hintojen ja suurempien ympäristötuhojen avulla.

Enemmän vähemmällä

Nyt olisi edistettävä toisenlaista kehitysmallia. Pitäisi sijoittaa enemmän sellaiseen maatalaustutkimukseen ja tekniikkaan, joka tukee pienviljelijöiden mahdollisuuksia nostaa satotasoaan.

Erityisen tärkeätä on kehittää vähemmän lannoitteita, energiaa ja vettä vaativia kasveja, jotka vaikeissakin olosuhteissa tuottavat tyydyttävästi.

Pienviljelijöiden, varsinkin naisten, maa- ja vesioikeuksia olisi parannettava. Taloudellisesti ja ekologisesti kestämättömien energian, veden ja lannoitteiden tuet olisi lopetettava ja investoitava enemmän koulutukseen ja sanitaatioon.

IFPRI:n mukaan vaihtoehtoisessa mallissa viljasadot nousisivat 15 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Myös maidon- ja lihantuotanto lisääntyisi. Viljan hinta olisi vuonna 2050 vaihtoehtoisessa mallissa 39 prosenttia alhaisempi kuin tavanomaisessa ja lasten aliravitsemus puolet pienempi.

Maailman ruokaturva on uhattuna, mutta niin kuin IFPRI toteaa ja jotkut kehitysmaat ovat todistaneet, sen parantaminen on mahdollista samalla kuin köyhät ja ympäristö hyötyisivät.

U.B. LINDSTRÖM
Kirjoittaja on kehitys- ja ympäristökysymyksiin erikoistunut professori.

PÄIVÄN KUVA

ANTERO YLITALO

Pojat pilkillä

Ylitalon Joel ja **Joonatan** olivat pilkkireissulla viime lauantaina Toholammin Ullavanjärvellä. Noin kahden ja puolen tunnin kalastus tuotti vain muutamia pieniä sinttejä. Tosin heti alussa iso kala, olisiko ollut hauki, tarttui pilkkiin. Siima kuitenkin katkesi.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JOUKO RONKKO

Rampe ja Vatti raportoivat

Ette ehkä tunne Rampea, mutta Vattin tunnette kyllä. Rampe pelaa hedelmäpelejä ja tekee näin rahansiirtoja. Vatti tutkii muun muassa rahansiirtojen vaikutuksia.

Rampe raportoi pelin vaikutuksista kertomalla, paljonko voitti pelissä. ”Taas tuli eurolla kaksi kymppiä”, saattaa Rampe riemuita. Paljonko peliin on mennyt, siitä Rampe vaikenee.

Rampella ei ole tutkijan koulutusta eikä vastuuta. Vattilla, Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksella on sekä vastuu että arvovalta.

Viimeisten tutkimuspäästöjen perusteella voi kuitenkin päätellä, että Rampen ja Vattin raporttien luotettavuus lähenee toisiaan.

Vatt kertoo meille, ettei valtion alueellistamisella ole ollut toivottavia vaikutuksia. Laitoksen erikoistutkija on laskenut, että vaikka työpaikkoja on siirretty maakuntiin, työpaikat eivät ole siellä lisääntyneet.

Jos asialla olisi ollut tavallinen tallaaja eikä erikoistutkija, laskutoimituksen lopputulos olisi pannut laskijan epäilemään, jäikö laskusta jotakin pois. Erikoistutkija sen sijaan uskaltaa sanoa sen, mitä hänen laskimessaan lukee: Kaksi plus kolme on yksi.

Rampen ja Vattin raporttien luotettavuus lähenee toisiaan.

jouko.ronkko@maaseuduntulevaisuus.fi

Rampe tietää, ettei valtion työpaikkojen siirto ole kulkenut vain yhteen suuntaan, siis pääkaupunkiseudulta maakuntiin. Hän on huomannut, että liikenne kulkee useimmiten päinvastoin.

Rampekin tosin ostaa (voittorahoillaan?) päivittäisen iltapäivälehden ja lukee siitä, miten kauhea kohtalo esimerkiksi Lääkelaitoksen henkilökuntaa on kohdannut. He kun joutuvat, ainakin osittain, ja ehkä jopa melko varmasti siirtymään Helsingistä Kuopioon jo vuonna 2016, tai ehkä sittenkin vähän myöhemmin. Saattaa tietysti olla niinkin, että virastosta siirtyy Kuopioon vain eteisvahtimestarin apulainen, mutta onhan se kauheaa.

Rampe ja monet muut, Vattin erikoistutkijoita lukuun ottamatta, tietävät että valtio on siirtänyt työpaikkoja Helsingistä toiseksi eniten Espooseen – melkein viisisataa tämän vuosituhannen kymmenen ensimmäisen vuoden aikana. Vain Jyväskylä on saanut enemmän, kiitos Pekkarisen.

Sanomalehti Kalevan äskettäin julkaisemien tilastojen mukaan eniten on menettänyt Helsinki, yli 700 työpaikkaa. Suhteessa asukaslukuun sen menetys oli 0,11 prosenttia. Jos Helsinkiä olisi kohdeltu kuin Inaria, työpaikkoja olisi hävinnyt yli 12 000.

Eniten valtion työpaikkoja on edelleen Uudellamaalla, yli 57 000. Sieltä niitä on vähennetty 1,3 prosenttia. Rumimmin on otettu Kainuusta 16,5 ja Lapista 15,7 prosenttia.

Joku muu kuin Vattin erikoistutkija olisikin kertonut, että työpaikkojen alueellistaminen on ollut puuhastelua ja työpaikkojen hävittäminen raakaa raivausta.

Paitsi työpaikkoja, maakunnista on hävitetty myös elintärkeitä palveluja. On viety työvoimapalvelut, metsähallituksen palvelut, rajavartijat, poliisit ja tulli. Jopa vankilat on pitänyt viedä pois sieltä, missä niillä olisi tilaa olla.

Vain Vatti voi väittää, että ”valtion työpaikkojen sijoittamisella ei näyttäisi olevan vaikutuksia aluetalouteen”.

Ei tuota usko Rampekaan.

Kataisen hallitus sen sijaan uskoo. Erikoistutkijan raporttia käytetään perusteena kun päätetään, että alueellistaminen ei kannata.

LEHTIKATSAUS

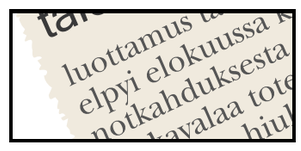

Perustuslakia ei noudateta

Kanava-lehden päätoimittaja **Ville Pernaa** muistuttaa, että perustuslain mukaan eduskunta päättää valtiontaloudesta. Näin ei kuitenkaan käytännössä ole. *”Eduskunnan budjettivaltaa on jaettu Euroopan unionin kanssa tehdyin sopimuksin vuodesta 1995. Ensin sitä luovutettiin Maastrichtin sopimuksella, sitten euroalueen kasvu- ja vakaussopimuksella. Viimeksi joulun alla tuli käsittelyyn eduskunnan budjettivaltaa merkittävällä tavalla rajoittava valtiosopimus, jonka aiheena oli Euroopan talousunionin vahvistaminen ja talouskurin kiristäminen.”*

”Perustuslakivaliokunta arvioi uuden sopimuksen rajoittavan eduskunnalle kuuluvaa budjettivaltaa ja pitää rajoituksia merkittävinä, mutta katsoo budjettivaltaa luovutetun pois aikaisemmilla sopimuksilla jo niin paljon, että tämä viimeisin liike ei ole sinänsä merkittävä.”

”Eurokriisin taltuttamiseksi tarvitaan talouskuria ja se sopii Suomelle, perustuslaista viis. Media, tuo vallan vahtikoirakaan, ei tästä aiheesta juuri kiinnostunut. Olihan aiheeseen liittyvässä hallituksen esityksessä lausuntoineen kaikkineen sata sivua kankeita sanoja ja talouspoliittista eurojargonia. Vähemmälläkin pääsee.”

Hallitus natisee, vaan ei kaadu

Satakunnan Kansa ei usko hallituksen kaatumiseen. *”Vajaat kaksi vuotta istunut Kataisen kuuden puolueen hallitus ei ole syntynyt eikä päässyt hallitsemaan Suomea onnellisten tähtien alla. Jo pelkästään hallitusneuvottelut olivat vaikeammat kuin kertaakaan sitten 1970-luvun.*

Kun kaikki muut hallitusvaihtoehdot oli käyty läpi moneen kertaan, jouduttiin lopuksi turvautumaan nykyiseen vaihtoehtoon. Hallitukseen lähteneitä puolueita yhdisti enemmänkin perussuomalaisten pelko kuin yhteinen ohjelma.”

”Vaikka nykyistä hallitusta on jo useaan kertaan kuopattu eri spekulaatioissa, on sen kaatumista vaikeaa uskoa. Kuudesta hallituspuolueesta viidelle uudet vaalit eivät sovi, koska ne tietävät hyvin, että ne tuskin menestyisivät kovin hyvin.”

Tuontia korvaamaan

Suomenmaa muistuttaa, että Suomen kauppatase on ollut alijäämäinen jo kaksi vuotta. *”Erityistä arvoa olisi nyt sellaisella tuotannolla, joka korvaisi tuontia. Tätä olisi saatavissa esimerkiksi energiasektorilta. Nyt energiateollisuudessa on jouduttu ottamaan askeleita taaksepäin, kun kotimaisen turpeen sijaan käytetäänkin kivihiiltä.*

Turpeen polttoa karsastetaan päästöjen takia, mutta ennen muuta ajattelemattomuutta. Kun turpeen polttoa vähennetään, sitä korvataan kivihiilellä, jota rahdataan Australiasta asti. Jos päästötase lasketaan rehellisellä tavalla ja kaikki huomioiden, kotimaista pitäisi suosia eikä sorsia.”